

Informacja w sprawie ustawy z dnia 28 czerwca 2024 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw

Ustawa z dnia 28 czerwca 2024 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw ma na celu poszerzenie zakresu penalizacji przestępstwa zgwałcenia o te przypadki, w których dochodzi do doprowadzenia innej osoby do obcowania płciowego lub do poddania się innej czynności seksualnej albo wykonania takiej czynności „mimo braku zgody tej osoby”.

Przedmiotem uchwalonej ustawy stała się treść norm karnych zawartych w przepisach art. 197 § 1, 1a i 2 oraz art. 198 Kodeksu karnego.

Nowe brzmienie przepisu art. 197 § 1 k.k.: „Kto doprowadza inną osobę do obcowania płciowego przemocą, groźbą bezprawną, podstępem lub w inny sposób mimo braku jej zgody, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15”, ma na celu dodanie nowego znamienia w postaci: umyślnego doprowadzenia do obcowania płciowego mimo braku zgody tej osoby w inny sposób niż w następstwie przemocy, groźby bezprawnej lub podstępu.

Dodany § 1a w art. 197 k.k. w brzmieniu: „Tej samej karze podlega, kto doprowadza inną osobę do obcowania płciowego wykorzystując brak możliwości rozpoznania przez nią znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem.”, stanowi, że przestępstwem jest czyn polegający na wykorzystaniu przez sprawcę sytuacji, w której ofiara nie może w sposób samodzielny i świadomy podejmować decyzji (wyrazić zgody), co do podjęcia aktu seksualnego.

Wobec zmiany przepisu art. 197 § 1 oraz dodania w tym artykule § 1a ustawa zmodyfikowała także treść art. 198 k.k. Przepis ten w nowym brzmieniu: „Kto, wykorzystując bezradność innej osoby lub wynikające z upośledzenia umysłowego, choroby psychicznej lub innego zakłócenia czynności psychicznych znaczne ograniczenie zdolności do rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem, doprowadza ją do obcowania płciowego lub do poddania się innej czynności seksualnej albo do wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.”, penalizował będzie te przypadki, w których bezradność ofiary przestępstwa wynika z ograniczonej świadomości tej osoby (np. osoby w stanie upojenia alkoholowego lub odurzonej), która zachowuje w pewnym stopniu zdolność do wyrażenia zgody, jednak tak uzyskana zgoda jest ułomna, a sprawca działa wbrew interesom ofiary „wykorzystując” jej bezradność. Przepis posługuje się tutaj znamieniem w postaci „znacznego ograniczenia zdolności do rozpoznania

znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem”, w odróżnieniu od całkowitego „braku możliwości rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem” zastosowanym w opisie czynu zabronionego, zawartym w art. 197 § 1a k.k.

Równocześnie ustawa nowelizuje przepisy trzech innych ustaw:

- a) ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka;
- b) ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich;
- c) ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Nowelizacje tych ustaw stanowią konsekwencje zmian wprowadzonych w Kodeksie karnym.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.